

Eso de trei ori in septemana: Mercuri-a,
Vineri-a si Domineo'a, candu o cola in-
tréga, candu numai diumetate, adeca dupa
momentulu impregiurariilor.

Pretulu de pnenumeratiune:

pentru Austria:
pe anu intregu . . . . . 8 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . . . 4 " " "
" patrariu . . . . . 2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:
pe anu intregu . . . . . 16 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . . . 8 " " "
" patrariu " " . . . . . 4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespun-
dinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune.
Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde
sunt a se adresá si corespundintiele,
veso Redactiunea, administratiunea sau
ditur'a cate vor fi nefrancoate, nu se va
era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuencie si alte comunicatiuni de
teresu privatu — se raspunde cate 7 cr. de
linie repetitile se facu cu pretiu scadutu.
Pretulu timbrului cate 30cr. pent una data,
se antecipa.

**Cu esemplare complete din
„ALBINA“ mai potemu servi inca de
la inceputulu acestui patrariu de anu.**

Viena 24 aprilie/6 maiu 1868.

Cestiunea nóstra de natiunalitate
siede in diet'a tierii ungueresci asceptandu
deslegarea ceise cuvine. Ungurii neince-
tatu amena deslegarea si nu a rare ori
ni spunu ca acésta cestiune ar poté pe-
riclitá integritatea statului, éra cei mai
inversiunati dintre ei ni imputa apriatu
ca suntemu dacaromanisti si ca cochetámu
cu fratii nostri de peste Carpati, — si
in fine cei fanatici recomanda guvernului
se pasiesca cu forti'a in contra preten-
siuniloru natiunali.

Pre candu astfelu suntemu tratati
cu cestiunea nóstra de natiunalitate, —
totu atunci diplomat'a austriaca desco-
perí in Romani'a ca ovreii sunt persecu-
tati; si la iniciativ'a consulului austriacu
din Iasi constatará acést'a si consiliu
unoru alte poteri.

Avemu dara in fati'a nóstra dóue e-
vineminte: unu stadiu nou alu cestiunei
de natiunalitate, si o cestiune ovreésca
in Romani'a; ambele sunt astadi de inter-
resulu celu mai mare pentru elementulu
romanu.

Remane acum a scrutá: óre de ce
aceste dóue evineminte coincidu, con-
vinu, se intalnescu, adeca amendóue se
petrecu in acel'a-si timpu? óre intalnirea
loru este numai o incidintia fisica, unu
fatu, séu este o tactica diplomatica pre-
calculata?

Incidintia noi n'o potemu demonstrá,
deci ne adresámu organeloru guverna-
mentale se ni o demustre densele, si da-
ca demustrarea va fi motivata deplinu,
noi nu vom lipsi a o primí. Pana atunci
vom insirá ací pe scurtu unele mominte
demne de tóta consideratiunea, si le vom
judécá cu multa precautiune cáci „legea
este precum o facu domni“, éra noi nu
suntemu domni situatiunei, si legile la
noi se schimba asié de intortocatu, in
catu nu se eschide posibilitatea „tulbu-
rarii de concepte“, precum presentise
unul rescriptu reg. de anu care luá Tran-
silvaniei legile de la Sibiiu.

Momintele demne de consideratu,
de cari pomeniramu mai sus, urméza ací
pe scurtu: O. cetoriusi-va aduce a minte
ca anu in augustu colónele acestei foi

contienura o replica catra oficiós'a „De-
batte“, care adresandu-se romaniloru de
peste Carpati ii provocá la aliantia cu
ungurii, éra de nu vor ascultá, i-amenin-
tiá ca ungerii vor luá represalie a supr'a
romaniloru din cóce de Carpati.

De anu pana estimpu organismulu
acelui capu guvernamentalu si modulu
lui de a cugetá nu ni se dovedesce ca
s'ar fi schimbatu, neci parerile lui nu vor
fi fostu straine de guvernu. ~~acel~~ guver-
nulu l'a luat pe acelu redactore d. Gans,
l'a facutu nobile de Ludasi, l'a pusu in
ministeriulu lui Andrassy capu d'aristi-
cei etc.

Cei ce au fostu capaci a amenintiá
anu cu represalie, óre estimpu se nu fie
sentitu totu aceea-si despusetiune, per-
mutandu numai subiectele si dicendu-si
intre sine, totu ca atunci: daca romanii
din Austri'a nu renuncia inca la preten-
siunile de natiunalitate, se facemu o pre-
siune a supr'a romaniloru din colo de
Carpati! — Spre acestu scopu cestiunea
ovreésca ar fi unu medilocu bunu, cáci
ovreii au cei mai multi aristocrati de
bani, au multe conessiuni, si vor sci a-
larmá diplomat'a europeana!

Daca Europ'a ar fi creditu apoi ca
natiunea romana este barbara, ca inter-
vientiunea solidara a diplomatiei e ne-
cesitata, — éra o lovitura morala aspra
pentru elementulu romanu.

Consululu austriacu din Iasi proce-
se, precum scimu, cu multa energia, si
d'aristic'a austriaca fece alarmare din re-
spoteri, se descarcá si a supr'a lui Eder
consululu austriacu din Bucuresci impu-
tandu-i nepasare pentru ca densulu pre-
vedea ca caus'a nu e calificata a cresce
si a se aventá la atata importantia. Pre
candu sgomotulu éra se se mai aline, in-
tr'o fóia din Viena, domineca se publicá
unu telegramu din „Pesta“ despre cele
ce se intempla in „Bacáu“, adeca despre
omoruri si Ddieu mai scie cate desor-
dini. Tocm'a Pest'a prinsese mai antaiu
de scire, dar díariele se urisera de alar-
mare. Guvernulu Romaniei prin o nota
splicase Europei tóte cele petrecute, Eu-
rop'a le primí, cáci neci o tíera nu póte
fi silita a aduná la sine vagabundii al-
toru tieri, si ce este mai multu cá Rusi'a
toem'a si-respicá invoirea a tratá pentru
stergerea jurisdictiunei consulare, va se
dica dens'a are incredere in ordinea din
Romani'a.

In asta situatiune, ce se faca Au-
stro-Magiari'a? Unu telegramu din Bucu-

resci spune ca consululu austriacu de a-
colo a capetatu recunoscintia guvernu-
lui seu pentru procedur'a in caus'a ovrei-
loru, — se ni insemnámu bine: a cape-
tatu consululu din Bucuresci, si nu celu
din Iasi.

Atat'a a preceputu si naltulu nostru
guvernu ca este bine a se alaturá celuia,
a caruia prevedere a invinsu, si astfelu
astadi cestiunea ovreésca nu mai este u-
niculu obieptu alarmatoriu alu d'aristice
dualistice. Vien'a incéta cu ovreii, dar ce
va dice Pest'a ca n'a isputitu?

Unde ne ducemu?

Suntunefaptesi evineminte cari vorbescu
de sine cu mai multa elocintia de cum ar
poté face acést'a limb'a séu pen'a cuta-
rui moritoriu, mai vertosu. daca e silitu
a-si aduce a dese ori a minte de salmi-
stulu: Pune, Dóme, paza gurii mele. .

Traimu in epoc'a unoru asemene
fapte. Le culegemu si le insirámu ací pe
scurtu, fora de critica cáci acést'a e de
prisosu:

Prin mai multe diurnale se vor-
besce de lungu timpu, si fiindu ca s'au
spusu si prin cele oficióse, credemu ca
trebuie se luámu si noi cunoscintia. E
vorba ca d. ginerariu *Klapka*, se fie mi-
nistru de aperarea tierii in Ungari'a, a-
deca unu feliu de ministru unguerescu de
resbelu. Ca se nu facemu biograf'a dsale
intréga, cum s'a portatu la 1848—49,
cum cu d. Kossuth in strainetate? vom
spune numai ca dsa antiertiu in resbe-
lulu prusescu adunase pre ungerii cari
au proditu la prusi, a facutu cu ei o ar-
mata cu carea a eruptu in Ungari'a ca
se o rescóle. Acést'a s'a intemplatu an-
tiertiu, si estimpu e vorba ca d. *Klapka*
se fie ministru alu Maiestetei Sale! Se
ne mirámu si nu pré cáci d. Andrassy e
ministru-presiedinte, si pre amendoi Koss.
i-a naltiatu la importantia cu resmiliti'a
lui, desí densii astadi se aréta a fi in
contra lui Kossuth.

— „Politik“ de marti, acum e sep-
teman'a, reproduce mai multe sentintie
d'intr'o fóia nemtiésca din Pesta (n'o nu-
mesce) si afirmandu ca sta aprópe de mi-
nisteriu, i-aréta tendinti'a ca voiesce se
informeze Germani'a despre nisuntiele
unguriloru, ca ungerii dorescu a deveni
avantgard'a marelui imperiu care va rea-
lisá unitatea natiunala germana. In ade-
veru pentru asemene scopu dualismulu
e bunu stadiu. Face-va guvernulu pro-

cesu acelui díariu némtio-ungurescu ca
tinde a vatemá integritatea Austriei?

— Dupa despusetiunea pré nalta,
de care am mai pomenitu, oficiiri honve-
diloru vor capeté pensiuini. Pensiunile se
aduna din contributiuni, contributiunile
se aduna si de la noi romanii. Asié-dara
noi romanii vom contribuí pensiuini, ofi-
ciriloru de honvedi cari la 1848 puscau
a supra-ne din cauza ca tíneamu cu M.
S. Imperatulu si cu autonomi'a natiunei!

— „Pesti Hirnök“, organulu magnati-
loru si clericaliloru ungueresci celoru
mari si de infuintia in nr. seu din 1 maiu
de nou si-radica rostulu contra natiuna-
litatiloru si pretensiuniloru loru, numin-
du-le neindreptatite si periculóse, ba
chiar funeste pentru patria, si provo-
candu serioasa si cu solenitate pre gu-
vernu ca se le *imadusiésca cu poterea*
si se nu se téma de urmari, cáci acele
pretensiuni sunt curatu numai produp-
tulu unoru agitatori ambitiosi si reuta-
tiosi; poporulu insusi nici nu le price-
pe, nici nu le spriginisce!

(Credemu ca vor mai urmá, numai
cu incetulu.)

Necesitatea de asociatiuni, (reuniuni) si adunari publice.

(S.) Intre ideile salutarie cari misca, re-
fórma si consolidéza in timpulu nostru viéti'a
sociala si insasi cea politica, sunt si ideile de
asociatiuni, de reuniuni si de adunari publice.
Aceste idei ca atari, adeca privite in sine, ce e
dreptu, nu invólva scopuri finali, oi numai sco-
puri subsidiarie; ele indegeta si desémna calea
si medilócele, a eluptá mai lesne si mai securu
veri-oe scopu finale. Dara catu de folositorie si
de necesarie sunt mai cu séma in timpulu no-
stru asociatiunile, reuniunile si adunarile pu-
bliche, ne potemu convinge, daca vom considerá
ca întreprinderile cele mai multe se facu pe
calea de asociare, si ca întreprinderile facute pe
asta cale succedu atunci mai bine, daca obiep-
tele respeptive se discuta in adunari. — Sco-
puri materiale, anume: economice, industriale
si comerciale; scopuri morale, adeca, de cresce-
re, de cultura, de arte si de sciintia; scopuri
filantropice (de binefacere) pentru ajutorarea se-
rimaniloru, vindecarea bolnaviloru si sprigini-
rea nenorocitoriloru; scopuri natiunale pentru
conservarea individualitati prin limba, datine
si institutiuni poporale; scopuri politice, adeca
scutirea si eluptarea drepturiloru politice, natu-
rale si legale: tóte aceste scopuri, de la cari
depinde prosperitatea si ferioirea individuala si
comuna, se realiséza cu securitate, daca se in-

FOISIÓRA.

Cei trei frati orfani,

poesia populara romantica, lucrata
de pre o poveste.

(Urmare.)

X.

Nóptea 'n naintéza pe negrulu seu drumu
Preste lume vérsa negura si fumu,
Ér' prin cóm'a-i désa de codi desplotite
Stelele saruta váille-adormite.
Visurile sbóra si 'n sboru rotacescu,
Sufletele 'ngana prin farmecu cerescu.
Cetatea s'ascunde 'n valu de 'ntunecire
Pe 'mprejuru domnesce somnu si linessoire;
Numai din palatulu celu imperatescu
Radie de lumina tainicu stralucescu.
Cáci intr'o camera de catra gradina
Prin vesele svaturi veselu mi se'ngana
Intioleptulu tata cu capulu albitu,
Bland'a lui sótie cu sufletu iubitu.

Ér' din colo'n alta chiliutia-alésa
Siede mandrulu mire cu mandr'a-i mirésa.
Si 'n iubire dulce inimele loru
Ardu ca foculu gingasiu, foculu steleloru.
Astfeliu priveghéza multe césuri inca,
Pana 'n driculu noptii, in nóptea adanca.
Inse mediulu noptii alu viseloru domnu
La betrani li vérsa preste gene somnu.
Numai pre cei tineri cu focu si sentire
Somnulu nu-i invinge cu-a lui amagire.
Cáci mirele spune placute povesti
Despre smei si dine, fecióre ceresci.
Mirés'a-lu privece si cu dragu l'asculta
Si dimbire-i vérsa si draguste multa.
Inse voinicelulu mandr'a sa poveste
Nu si-o gata bine si diu'a-i pripesca.
Tinerii 'ntrecurma svaturile loru,
Paturi in florite i-ascépta cu doru.
Deci pentr'o clipiti mi se despartiescu
Si 'n paturi de giolgiuri placutu amigescu.
Si pre campi de auru sufletulu loru sbóra
Unde 'n fericiore flori cu flori se 'nsóra.

Intr'aceste 'n lontrulu marelui palatu,
Multe mani se misca in lungisiu si 'n latu:
Unii punu pe méssa lucruri de gustare,
Alti 'ncaldiescu ap'a pentru scaldátore:

Rami aduna altii de tufari frundiosi
Si 'n verdiescu cu densii paretii frumosi.
Dalbulu dilei sóre pe ceriu naintéza
Si cu-a sale radie lumea 'n bratiséza.
Si 'n vestminte scumpe, ce 'n auru lucescu,
Domnitoriu si dómna la méssa sosescu,
Dupa densii intra tener'a mirésa,
Ca unu sóre mandru, ca o di frumósa,
Si mirele vine, si 'mprejuru se punu,
Din bucate gusta si din vinulu bunu.
Éca domnitoriu cu fati'a vóiósa
Catra mire dice si catra mirésa:

„O voi bucuri'a sufletulu meu,
Care-mi este data de la Dumnedieu!
Aséra cu-a vóstra maica ne-am vorbitu,
Si diu'a de nunta o v'am otaritu.
O Datina vechia de strabuni pazita,
Si de némulu nostru si de noi primita,
Statoresce timpulu, candu o se serbámu
Mandr'a serbatóre, care-o asceptámu.
Si anume: dupa ce pe rondu vor trece
Peste crangulu vremii dile paispediece,
Númeroandu din diu'a candu s'a primení,
Disculu santei lune, si nu s'a iví.
Siepte dile inca trebui deci se tréca,
Si 'ntr'a opt'a nunt'a vóstr'o se se faca

Pan' atuncea dara o se ne silimu
Si de randulu nuntii o se ne gatimu.
Deci luati a minte cuvintele mele,
Si ve trageti séma si ganditi la ele.
Si de cumva unulu dintre voi va fi
De alta parere, altu-feliu va sentí,
Apoi ve 'ntiegeti prin intiepletiune,
Si 'nvoirea vóstra mie mi-o veti spune.“
Astfeliu imperatulu dice si 'ncetéza,
Si-astfeliu de la méssa mi se departéza,
Se despartu prin lontrulu marelui palatu,
Despre timpulu nuntii vorba facu si svatu.
De la voinicu inse din fatia si frunte
Se vedu nisce semne de gandiri afunde.
Si suspinu din sufletu sóte candu si candu;
Si éra vorbesce, si é' stá pe gandu.
Mirés'a-lu privece si gele-o cuprinde,
Si spre elu pasiesce si de mana-lu prinde,
Si-astfeliu-i spioptesce cu glasu subírelu:
„O voinicu din lume, oscumpu voinicelu!
Ce taina 'nvelesce gandirile tale,
Ce cugetu te-apasa ce doru si ce jale?
De ai vr'o durere spune-mi-o tu mie
Cum si eu ti-am spus'o durerea mea tie;
O, cáci de durere usurá-te-oiu eu
Usurá-ti-oiu grigea si neazulu teu,

treprindu pe calea de asociari si reuniuni, si se discută in adunari publice.

Ce potu reuniunile si adunarile publice chiar in afacerile religioase pe terenul bisericesc, demostreaza asociarile primitive ale crestinilor in comune bisericesci si adunarile sinodale, cari erau in timpul persecutiunilor turnuri de aparare in contra paganismului, era in timpul imperiului bisantianu scutului autonomiei bisericesci in contra incercarilor de subjugare totala sub puterea statului. Si ce vreu se dica asociarile, reuniunile si adunarile publice in veri-ce ramu alu vietii sociale si politice, ast'a o vedem in Europ'a la tote poporele, intro cari e desceptatu spiretulu de asociare, de reuniuni si de adunari publice. Aceste sunt canalurilo, prin cari cursera in Angli'a sumele grandioase de avutia; aste sunt focularii ce respandira lumina sciintieloru in Franci'a si peste otarele ei in lumea cea mare; aste sunt mediloculu, care facu si face posibilu in Germania intreprinderile uriesie de industria. Agricultur'a, montanistic'a, fabricele, negociulu, tote aceste isvora de inavutire fecera sborul gigantice intre alte popora pe acesta cale.

Dara cum sta lucrulu cu asociatiunile, reuniunile si cu meetingele seu adunarile publice intro romani? Suntemu, lauda Domnului, unu poporu mare, mai bine de diece milioane de omeni, si cu cate societati si reuniuni se potu lauda astadi Romanii in Ungari'a, Banatu, Transilvani'a, Bucovin'a, Besarabi'a si chiar in Romani'a? Suntemu unu poporu mai cu sema agriculturii, dara care ni sunt societatile spre inaintarea agriculturii? Multi dintre Romani, facendu caletorii prin alte tieri, vodiura intreprinderile nenumerate in folosulu industriei; dara unde sunt acele reuniuni industriale, pre care le organizara ei in patri'a lor romana, spre folosulu fratiloru lor romani? Muntii Carpatiloru, pe catu sunt in posesiunea romaniloru, gemu de greutatea codriloru si a metaloru; dara avemu celu putienu o societate care se-si fi facutu de scopu a exploata acele comori de metale seu celu putienu a nu lasa se putrediesca miile de jugere de bradeta in fundulu muntiloru? Dunarea si marea negra, de ale carora doru si sete de posesiune leina unii altii, stau in dispusetiunea Romaniloru, de a deschide unu negociu european cu produptele tieriloru romanesci pe undele Dunarii si ale marii negre se si legana vate de nai straine de negociu, dara pe cate sapururi falfaie flamuro cu colorii nationale romane? si de s'a cugetatu macar cine-va la o societate nationala romana de navigatiune si de negociu? In tierile locuite de romani, afara de Besarabi'a, devoni dej'a in vigore vietii de statu constitutiunala cu libertatea legala de asociatiuni, reuniuni si adunari publice, inse-si celoru politice intro marginile legiloru de statu; in tierile cislaitane si transilaitane din imperiulu Austriei vedemu intro adeveru resarindu ca ciupercele atari adunari si reuniuni mai cu sema intro nemti si magiari, ale carora existinta si prosperitate altmintrea e si patrocinata; dara cate reuniuni si adunari publice vediuramu intro romani spre aperarea legala a intereselor vitale romanesce, afara de meetingulu deunadi din Tomisiora? Uniculu terenu, pe care intempnamu ici colu cate o reuniune, este terenulu culturii limbei romane. Nu negamu ca acestu terenu e unulu din cele mai

vitalu alu vietii nostre nationale; reconoscemu cu bucuria ca reuniunile litererarie din Romani'a, Bucovin'a, Transilvani'a si Ungari'a fecera multu pentru cultur'a limbei si dezvoltarea consciintei si sentiulu nationale; dara se ne intrebanu, dara pentru acestu scopu principale ni sunt destule aceste cate-va societati? si de nu ar fi de neaperta lipsa d. e. o societate, care se-si propuna de scopu, a urdi o biblioteca populara, adeca a compune si a tipari carti si brosiure periodice anume pentru mas'a poporului romanu? Ore atare intreprindere n'ar impiedeca moscovizarea romaniloru din Besarabi'a, rutenizarea celoru din Bucovin'a si magiarizarea celoru din Ungari'a? —

Atingendu aici unele din cele multe, proceri nu le avemu, desi ni sunt de lipsa, spre a nu ne ineca in puvoiuu concurentiei straine, ci a potu sta la concertu cu alte popora, suntemu departe de a fi voitu se facemu prin acea insirare ore care infruntare, caci scimu si noi pre bine ca si tota lumea, sub ce stanci de aparare a gemutu bietulu romanu de seculi; noi scimu si complanseramu adese impregiurările fatale, in care se aflara mai nainte si se afla unelocuri inca si astadi o parte a poporului romanu, d. e. in Besarabi'a si din colu de Dunare. Scopulu nostru se referesce la presentu si la venitoriu si nu este altulu, de catu a indegeta unu medilocu practicatu prototindene si in vericare ramu alu vietii sociale, de care ar fi se se folosasca si romanulu, spre a intrebuintia bine presentulu si a-si asigura venitorulu. Deci asociatiuni, reuniuni si adunari publice, de care se folosescu alte popora si cetatiene intro marginile legale, se fie si parol'a nostra in tote afacerile si interesele nostre nationale, cetatiene si sociale! —

De la diet'a Ungariei.

Pest'a, 4 mai.

(+) In siedinti'a de astadi ministrulu presedinte contele Andrássy in sciintia casei cumca Maiestatea Sa a santiunatu legile despre camera industrialia si comerciala. Legile se promulga.

Presedintele C. Szentiványi pronuncia numele ministrulu de interne br. Wenkheim, carele numai de catu se radica si luandu cuventulu, respunde intro vorbire mai lunga plina de aplause frenetice — la cunoscut'a interpellatiune a deputatulu Csiky in privinti'a defaceri „cercului democraticu” din Pest'a prin putere armata. Elu dise intro altelu: ca regimulu nu va suferi nici odata infiantarea ataroru asociatiuni, cari si-au de scopu a conturbá liniacea si pacea locuitoriloru, si cari amenintia securitatea publica. §. 3 din statutele „cercului democraticu” adeveresce cele mai sus dise, deora-ce chiar acelu § dice, ca nisuint'a si scopulu principalu alu „democratiloru” este „restituirea — in integrum — a constitutiunii din 48” prin urmare constitutiunea de astadi escirbita, si cari au conclucratu la restituirea ei sunt tradatori s. a. In fine ce se atinge de cele lalte „cercuri democratice” din provincia, si in privinti'a acelor'a va procede guvernulu ca si fatia cu celu din Pest'a. Date si dovedi sunt de ajunsu despre agitarile apostoliloru democratice si despre tendentiele loru periculose (Aprobari generale).

Csiky nu e multumitu cu respunsulu dl. ministrulu, si promite a-si face observarile sale cu alta ocaziune (Risu generalu in drépt'a).

Gull, deputatulu sasu din Ardealu, defasiurandu intro cuventare lunga, cum in Transilvani'a custau si astadi legile si ordinatiunile de pressa de sub absolutismu, si cum se eescuta ele in contrastu cu spiritulu si principiile constitutiunali, cum se admonéza si amenintia foile politice; — reconosce ca regimulu n'a avutu timpu a se „negrigi” pentru o lege noua de pressa, dar crede ca ministeriulu avendu indemnitate seu impoterire de la dieta in acestaprivintia, potea se impedece procedur'a absoluta si volnica; interpeleza deci pre ministrii de interne si de justitia: dara li esto cunoscuta acea pasire a organeloru amministrative din Ardealu fatia cu diaristic'a? si — dara sunt plecati a face ceva ajutoriu?

La acesta se scula — in locu de cutare ministrulu — protectorulu ministeriulu dl. Fr. Deák, si — reconoscendu anomal'a ce custu in acesta privintia in Ardealu, dise ca elu este convinsu, cumca reulu nu se potu vindeca altfelu, de catu printr'o legu noua de pressa. Elu a crediutu ca ast'a se va provede seu suplini prin legea asup'a Uniunii, dar asié se vede ca acesta nu potu veni curendu la ordine, si asié — elu tiene, ca nu remane ministeriulu, de catu a propune o lege regulat'ia de pressa *separata pentru Ardealu*. (Va se dica: Deák propune, a incepe de a dreptulu codificarea speciala pentru Ardealu; lasandu la o parte cestiunea uniunii!!!)

Atata a trebuitu. Dlu Ministru-presedinte c. Andrássy numai de catu, spunendu si elu in cateva cuvinte fine ca caus'a reului este legea absolutismului, se dechiar plecatu la propunerea lui Deák.

Unu deputatu magiaru din Ardealu, Berzenczey, totu la ordinea acestei intrepelatiuni, facu propunerea din partea sa ca — numai de catu se se primésca si pentru Transilvani'a legea de pressa a Ungariei. (Nota bene: cea mai draconica de catu a lui Bach!)

Acum se scula Babesiu, si incepu ca deora-ce la interpellatiunea condeputatulu Gull s'au facutu observatiuni diferite are se-si facu si elu ale sale, cu atata mai vertosu, caci nu potu primi propunerile antevorbitoriloru. Elu, Babesiu, asié a preceptu interpellatiunea ca legea de pressa, custat'ia in Ardealu, nu se eescuta amesuratu spiretulu constitutiunali, si dorinti'a de ocamdata nu e alta, de catu ca regimulu se faca a se manuf'ia acea lege in spiritu tolerante, liberalu. Legea de pressa din Ardealu e totu ceea ce custu in tierile austriace din colu de Laita, apoi este cunoscutu ca aceea lege prin Beleredi s'a eescutatu atatu de liberalu, in catu abié s'a auditu de admonitiuni si procese de pressa, pre candu dupa aceeaasi lege sub Schmerling si de la Beleredi incoace procesele de pressa sunt la ordinea dilei. — O lege noua pentru Ardealu vorbitorulu pentru acum nu potu afla cu cale — si pentru aceea, caci sciutu este ca si legea Ungariei are lipsa de reforma si indreptare si prin urmare ar fi unu lucru anomalu, a se apuca d'o lege noua de pressa pentru Ardealu, pre candu si Ungaria are lipsa intetit'ia de atare. (Din stanga aprobari.) — Babesiu crede asié-dara ca aci de ocamdata nu s'ar recere si nu ar fi indegetatu,

decatu ca onoratu regimu se proceda si se recomande tolerantia si liberalismu intro eescutarea legii custat'orie, pe carea si vorbitorulu o tiene de rea, dar este convinsu ca printr'o manipulare liberale se potu imblandi si potu fi suferibile, fora a fi de lipsa si oportunu d'a antecipa numai pentru Ardealu o lege noua.

Aceste cuvinte la cari guvernamentalii focera multu sgomotu, — asié se vede ca a trebuitu se atinga forte neplacutu pe Ministeriu si pe oatea lui; caci dlu conte Andrássy iute se scolá si respinse cu unu felu de iritatiune observatiunile lui Babesiu, servindu-se chiaru d'o falsificare seu mistificare a lucrulu si a argumentelor lui Babesiu. Dise adeca, ca — Beleredi a fostu tolerantu pentru pressa atacat'ia de integritatea patriei, dar Regimulu ung. nu va suferi acesta din partea pressei si nu va fi liberalu. (Aplause din partea partisaniloru.) Deci erasi se dechiaru pentru propunerea lui Deák, si — *ca'sa primésce*. — (Va se dica: pe dlu c. Andrássy a trebuitu se-lu dora ca i s'a spusu, cumca contele Beleredi, absolutistulu, a fostu mai liberalu, de catu ministeriulu ungurescu celu asié-poreclitu liberalu si constitutiunali; si — mai de parte — va se dica ca regimulu nostru liberalu prefera a se servi de ocaziune si a aduce pentru Ardealu o lege de pressa rea, draconica, de catu a reformá legea Ungariei cea rea si draconica si a deslegá cestiunea Ardealului! — Éca-vi aspectele, ce avemu!)

In siedinti'a de mercuri va veni legea in privinti'a ierarhiei.

Prag'a, 1 maiu n. 1868.

(Literatur'a militara.) Astadi primiiu a mana foi'a de prenumeratiune la „Instructiunea despre intocmirea, conservarea si tinerea pusceloru ce sunt prefacute dupa sistem'a lui Wanzel.” Numita carte e tradusa in limb'a romanésca de d. Ioanu Margineanu locutientente superioru de la c. r. regimentu de infanteria nr. 50.

Fiindu ca cartea tratéza despre manuearea nouceloru pusi ce s'au datu regimintelor in timpul mai de aprupe, se arata necesitatea de a o recomandá cum P. T. persone militare, asié si comunitatiloru romanesci, a o procura pentru scolele respective.

Procurarea cartiloru de felulu acest'a cu atata e mai intetit'ia cu catu cestiunea inarmarii se grabesco, si trebue se avemu indata indemana aceste carti pe candu se va infiantia in tiara sistemulu honvidiloru — Landwehr.

Cartea se potu si pe cale oficiala prenumera la „An die löbliche k. k. 4. Bataillons Adjutantur des k. k. 50. L.-I. Regiments zu Klausenburg.” Cartea costéza 30 cr., banii se vor da dupa primirea cartii.

Cu acesta ocaziune mi-ieu libertate a descrie ce am veditu si ce am auditu in anulu tr. in postulu pasciloru, dupa ce esise ordinatiunea despre sistemulu de aperarea tierii. Pe atunci eram in caletoria oficiala si me aflam in Hohenstadt, opidu in Moravi'a. Mergendu la mediadi intr'o ospetaria, me pusei la o mesa, la alt'a se pusesera doi teneri civili. Acestia erau, in catu am intielesu din conversatiune loru, a-

De-mi va sta 'n putere, cum mi sta 'n vointia
Si de-i ave 'n mine si 'n tine oredintia.
Caci precum tu numai den necazu si greu
Mi-ai scapatu vietii si sufletulu meu,
Astfelu credu ca numai mie datu mi este
Se-ti stingu suferinti'a ce pieptu-ti lovesce!
Astfelu i sioptesce copil'a ntristata
Si 'n roua de lacrimi dalba-i fatia 'nnota.
Er' voiniculu dice: „floru de gradina
Cu sufletulu dulce, cu dulce lumina!
Multu mi-am batutu capulu si multu m'am
ganditu,
Cum voiu se-ti descoperu scopulu otaritu;
Dar acum, copila, cuvintele tale
Me 'ntarira 'n cugetu, me 'ntarira 'n cale:
Noue luni sunt astadi de candu m'am pornitu
Si de fratiorii mei m'am despartitu,
Doi frati am eu inca, remasi din pruncie
Orfani cast' mine in nemernicie;
Noue luni de dile astadi se 'mplinescu,
De candu ei ca mine pre cai retacescu;
Si prin legatura de frati ne-am legatu,
Si la despartire cuventulu ni-am datu
Cumca la 'noheierea anului ce trece
Fie care dintre noi trebui se plece,
Indereptu la loculu de unde-am pornitu,

Candu de la olalta tristi ne-am despartitu.
Si-am mai disu ca daca s'orta s'a 'ndura,
Se no fericésca cu vr'unu daru ceva,
Se 'mpartimu fratiescu cu inima blanda
Cum se 'mpartiescu fratii cei buni de'n dobanda.
Dupa nunta, draga, voiu deci se pornescu,
Ca se se 'mplinesca cuventulu fratiescu;
Si de cumva s'orta li-a fostu dimbitore
Si li-a facutu parte dintr'a sa 'ndurare
Apoi fratiorii mi-oiu imbratisia,
Si la voi cu graba er' m'oiu inturna.
Er' dara se afla, precum i-am lasatu,
Fora picu de radimu pe pamentulu latu,
Apoi din noroculu meu li-oiu face parte,
Si-i voiu scote astfelu din trist'a loru sorte.
Caci de catra sorte am fostu partinitu
Limanu de scapare, s'orta mi-a menitu
Colindandu prin lume prin tieri si popora
Castigat'am nime si-o frumoasa tiara.
Am spre moscenire tier'a muntiloru,
Ce s'ascunde colo 'n fumulu noriloru.
Caci de-o lunga b'la, grea si durerosa
L'am scapatu pe craiulu din tier'a frumoasa;
Din dureri scapat'am si pe sotia-sa,
Ce 'ndelungu ca densulu amaru patimia.
Facutu-m'au densii fiu si-alu loru urmasiu

Preste muntii falnici, preste muntii grasi.
Si deci la 'ntemplare asta moscenire
Fratiloru li-oiu da-o in semnu de iubire.
Aste valuri, draga, m'au impresuratu,
Si gandindu la tine eram intristatu!
Era copilit'a cu glasu mangaiosiu
I respunde astfelu mirelui frumosu:
„O suflete dulce, sufletu cu dreptate
Pentru fratiorii din strainetate,
Curmati superarea, ah! si nu gelf
Caci de fratiorii tei se va grigi
Ceriulu, ce cu voi-a-si totulu stepanesce,
Si daruri imparte celoru ce-i iubesc.
Las' aceste ganduri pana vom serba
Serbat'orea nuntii, si ne-om cununa.
Si-apoi svatu vom face cu si tu cu mine,
Si vom pune 'n cale, cum va fi mai bine!”
Astfelu i vorbesce fraged'a mirésa,
Sufletu-i saltéza in visuri frumose;
Astfelu despro timpul nuntii se 'nvoescu
Si 'ntarescu cuventulu celu imperatescu.
Si despre 'nvoire scire facu si veste,
Vestea de 'mperatulu cu dragu se primésce.
Inse despre calea mirelui voinicu
Pana dupa nunta nu vorbescu nemic'.

XI.

Timpulu se stracora dupa crangulu seu,
Diu'a si cu noptea se schimba mereu;
Er' la 'mperatie toti-su in miscare
Pentru pregatire serbatorii rare:
Unii scriu revasie si soli randuescu,
Si-i trimitu prin lume, si li poruncescu,
La nunta se chiamo din tieri departate
Craii si 'mperatii, capuri coronate.
Altii taie ciurme de veri ingrasati,
De junci si de tauri si de cerbi venati.
Multime de carnuri la bucatarie
Se trimitu, se gata, de nunta se fic.
Altii de prin pivniti, de pre sub palatu,
Scotu buti uriesie de vinulu pastratu
Pentru dile-alese, serbati stralucitu
Dupa obiceiulu curtiloru vestite.
Altii cu mandretia rara 'mpodobescu
Curtea si palatulu celu imperatescu.
Astfelu siose dile trecu si-a sieptea vine
Si maréti'a nunta stralucitu se tiene.
Ospetii s'aduna de prin departare,
Imperatii, craii, sfetnici pentru serbatore,
Urmati totu de cete de feciori armati
Cu sageti, cu arce, cu puternicu bratiu,
Calari pre sioimi ageri, presioimi iuti ca foculu,

plecati la cancelarii. In totu timpulu catu fusesera la mēsa mai multu vorbiau despre exercitiu militar, puneau unulu altuia intrebari intocm'a ca unu comandante care instrua in teoria pre soldatii sei. Mi aduca fōrte bine aminte cā unulu din acei teneri se vedea a sci ceva exercitiulu cāci propunea intrebarile in ordinea lor si dupa metod'a militarēscā, apoi le esplicā celuia laltu.

Cel'a laltu teneru se vedea a nu sci asiā ca celu d'antai, dara si dedea trud'a ca se invetie. Tenerii aceia, intru intielesulu ordinatiunei ce au fostu esitu in privint'a apararii tierii — Landwehr — acū dejā suspinsa, erau se fie sub arme; deci se ingrigiau straduindu-se a invetiā inca pana a nu fi chiamati la arme.

Tenerii romani se nu pōta face asiā?
D. B.

Semlacu-mare in 28 aprile 1868.

(Despre conferintie invetiatoresci, si unu Te-Deum.) On. Publicu cetitoriu scio cā H. Sa dlu nostru Episcopu din Caransebesiu, indata dupa venirea in diecea, ingrigindu-se ca unu Parinte adeveratu despre crosoerea Poporului si inaintarea in cultura, introduce conferintie invetiatoresci, cari se si tinura in 1866 si 1867. Acum petrunsu de acel'a-si zel, ca se se convinga dāna invetiatorii au introdusu, si urmēdia metodului nou si cu ce progresu, au binevoitu a otari ca R. D. Protopresbiteru ca directoru de scōla, impreuna cu comisariulu din districtulu seu, se cerceteze scōlele si se tiena essamine practice in tōte comunele, ēra rezultatulu se-lu astērna Ilust. Sale.

Cu acēsta misiune venindu R. D. Protopresbiteru alu nostru Ioane Popovicu, si D. comisariu Martinu Tiapu in comun'a nōstra, ni soā nr. 40 alu st. foi Albina din care intielēseramū imbucuratōrea scire: cā gratiōs'a nōstra regina, a nascutu un'a princesa. De multiamita ceriului pentru acēsta bucuria s'a tēnutu Te-Deum de d. prota impreuna cu doi preoti, s'au datu salve etc. D. Protopopu a splicatu poporului important'a dilei si a insiratu binefacerile de cari Inalt'a casa domnitōria a impartasitu pe poporulu romanu. Ceremoniele s'au finitu cu urari pentru Maiestatea Sa.

Gurba (cottulu Aradului) aprile.

(Faptu frumosu pentru a indemnā la scōla.) Tocmai in timpulu nefavorabilu a scōlei din Gurba, nobil'a si multu on. dōmna Juliana Kōvēr din amorulu pentru crescerea si invetiarea pruncilor a daruitu scōlei comunale de aici unu steagu (flamura) frumosu, duplu, de metasa mieria, cu inscriptiune de o latere cu litere albe: „Lasati pruncii se vina la mine“ ēra de cea lalta latere: „Kōvēr Juliana, patrōn'a crescerei fiiloru gurbani, 1868.“ Si a mai daruitu 2 stele de metalu finu pentru instinctulu emulatiunii. Acestu frumosu steagu s'a binedisu in s. domineca I dupa pasci cu ceremoni'a urmatōria: S'a tēnutu s. liturgia de rvs. d. Samuilu Gramma, v. a. diaconu gr. cat. alu Galsiei, inspectoru laudatu alu scōleloru din acelasi distr. asistandu rev. d. preotu localu Vasiliu Gozmanu. In decursulu liturgiēi aparū si gratiōs'a donatōre si intre salve intinse steagulu pentru binedicere. Dupā ce s'a binedisu, lu luā

in mani si-lu predede directorulu localu rostindu cam aste cuvinte: „Sum fericiata astadi a daruf scōlei gurbane acestu steagu; primesce-lu dara in numele prunciloru si feteloru scolare cu ace'a-si caldura cu caro eu lu daruesou. Dee Atotpotintele Ddieu ca fiii si fiicole de sub acestusteagu sefaca progresulu acceptatu in sciintie, in religia si lucru scl.“ O domnitōria puse pe steagu o cununa frumōsa de flori. Dupā ace'a dlu inspectoru scolariu muliamū marinimōsei donatōre si pe urma suatūl poporulu a trimite pruncii la scōla splicandu-i totodata insemnetatea acestui donu. Marinimōs'a patrōna a promisū si carti pentru scolarii seraci.

Unu Marture.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiturile negōtieloru sunt:

	centenariulu (marge, mage)
<i>Bumbaculu</i> Egiptianu	90 fl. 115 fl.
„ Nordamer. middl.	82. 85.
„ Grecescu	82.— „ 85 „
„ Levantinu 1.	62.— 67.50
„ Persianu	58.50 62 „
„ Ostind. Dhol. fair	72.50 — „
„ „ midd. fair	67.50 70.—
<i>Canep'a de Apatin</i>	19.25 22.—
„ „ Itali'a, curatite faine	60 79 fl.
„ „ „ midiloca	47 59 „
„ „ „ Poloni'a naturala	17.75 21.—
„ „ „ curatita	24.25 31.—
<i>Inulu natural de Polonia</i>	18.— 20.—
„ „ Moravia natural	26.75 35.75
<i>Mierea de Ungari'a naturala</i>	— — — —
„ „ Banātu alba	— — — —
„ „ Ungari'a galbena	— — — —
<i>Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.</i>	
„ cea rosia curatita	23.— 24.50
„ „ lucerna italiana	28.— 29.—
„ „ „ francēscā	38.50 41.50 „
„ „ „ ungurēscā	27 28.—
„ „ „ curatita	29.— „ 30.— „
<i>Talp'a lucrata (Pfundleder</i>	
„ prim.)	87 „ 91 „
„ „ („ Corametti)	75 „ 77 „
<i>Pelea de bou, uda cu cōrne,</i>	
„ cea din Poloni'a de	23—25
„ „ din Ungari'a de	26—27 „
„ „ „ uscata cent.	58—60 fl.
„ „ vaca „ „	58 „ 62 „
„ „ vitielu „ „	— — — —
„ „ fora capetino	129 „ 131 „
„ „ „ ca capetine	112 „ 115 „
„ „ „ din Poloni'a cu cap.	86 „ 89 „
<i>Cleiuul pentru templari celu negru</i>	13.— 14.—
„ „ „ celu brunetu	19.— 20.50
„ „ „ celu galben.	20.— 22.—
<i>Oleulu de inu</i>	27.— 28.—
„ „ rapitiā (rafinatu)	— 25.— 26
„ „ „ terpentinu galtiānu	16.— 17.—
„ „ „ rusescu	15.50 „ 16.50
„ „ „ austriacu	19.— 20.—
<i>Colofoniu</i>	7.25 „ — 7.50
<i>Smōl'a negra</i>	5.75 „ — 6.25 „
<i>Unsōreu de cenusia din Iliri'a</i>	18.50 19.50
„ „ „ Ungaria (alba)	17.— 17.50
„ „ „ „ (albastra)	15.75 16.75

Rapiti'a din Banatu, metiulu

„ „ austriacu	5.50 —
<i>Perulu de capra din Romani'a</i>	— fl. — fl.
<i>Lan'a de oia, cea de ierna</i>	75 „ 80 „
„ „ „ „ vērā	90 „ „
„ „ mielu (fina)	140 „ 145 „
„ „ oie din Transilvani'a	— „ 100 „
„ „ „ „ Brail'a, Jalomitia	75 „ 76 „
„ „ „ „ Romani'a mare	72 „ 73 „
„ „ „ „ „ mica	64 „ 65 „
„ „ tabaci (Gārber) din Romani'a	55 „ — —
„ „ oie din Banatu, cea comuna, grōsa	54 „ — 55 —
„ „ oie din Banatu tigai'a	60 „ — 62 —
„ „ vērā din Besarabi'a	50 „ — 52 —
<i>Unsōrea de porcu</i>	37.— 38.—
<i>Slanin'a afumata (loco)</i>	39.— — 40.50
<i>Cēr'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena</i>	125 „ — 128 —
„ „ cea nalbita	150 „ — 160 —
<i>Prunele uscate, din (cent.)</i>	11.50 — 13.50
<i>Zaharulu Raffinade</i>	29.50 30.50
„ „ Melis	27.50 28.50
„ „ Lompen	26.50 — 27.—
<i>Seulu de oie din Romania</i>	— —
<i>Coltiani (Knoppenn) I. din 1867</i>	13.50 14.—
„ „ „ „ II. „ 1867	12.— 12.50
<i>Dirdie (Trentie Unguresci, albe</i>	11.25 12.25
„ „ „ jumetate albe	10.25 11.—
„ „ „ obele	— 8.75 9.75
„ „ „ „ ordinare	— 7.25 7.75

(Burs'a de grāu si de farina, in 2 maiu). In decursulu acestei septemane se stricā trecerea bucateloru ēra pretiturile scadiura la unele soiuri de cereale. Asiē s'a intemplatu si in tōte piatiele de bucate, din internu ēra in Ungari'a scadeau pretiturile necontenitu. In tergulu de astadi, la inceputu se retieneau cumperatorii si cereau a se scadē, din pretiu; vendiatorii inse nu slabira din elu, dreptu-aceā fu putiena trecere. Din grāu trecera cam 15.000 de meti, pretiulu scadiutu de 5—10 cr. la metiu. Secar'a avū trecere fōrte alaba; cumperatorii pretindeau a-i scadē 15—20 cr. din pretiu. Ordiulu se cercā ceva mai binisioru pentru ingrasiatu; trecera cam peste 2000 meti cu 10—12 cr. mai estinu ca in sept. trecuta. Papsioiulu (cucurudiulu) fara viētia, 5 cr. scadere in pretiu. La diferite statiuni s'a caparitu aprōpe 7000 meti pre lun'a lui iuniu. Ovesulu s'a cercatu mai bine intre tōte, si scadiū fōrte putienū in pretiu. — Farin'a a remasu casi mai nainte, necercata.

Pretiturile oficiose: grāulu de Tisa 87 1/2 fl. 7.05; de Banātu, 88 fl. cu fl. 7.05, din Viena, 6 fl. 70 cr. de la Raab; celu de 88 fl. 6.85 de 88/89 fl. 6.90. — Porumbulu 82 fl. 3.10—3.20, transito. — Ordiulu slovacescu 70 fl. 3.10 — Ovesulu de Ungari'a, 45 fl. 1 fl. 96, 46 fl. 2 fl. 47—50 fl. 2.04—2.21, transito. Farin'a, la morile cu vaporu: nr. 0, 15.75—16.25, nr. 1, 15.25—15.50 nr. 2, 13.25—14.75, nr. 3, 10.50—14.25; nr. 4, 10—13.75; nr. 5, 9—11.75; nr. 6 9.75—11; nr. 7, 9—9.25; nr. 8, 8.25—8.50. La alte mori mai estina cu cate 50 cr. la fie-care nr. Farin'a de secara: nr. 0, 10.25—12; nr. 1, 9.25—11.25; nr. 2, 7.25—9.25.

In piati'a de vite s'au menatū spre junghiare 2702 capete de vita cantarindu 510 — 720 fl. unulu; au trecutū den ele 1594, pretiulu: 26 fl. 50 cr. — 29 fl. de centenariu, si fl. 140.10—210 de capu. Junghiate s'au adusu: 3534 de vitiei, 18—28 cr. de fl.; — 1352 de miei 5—10 fl. de parēchia; 136 de oi, 21—25 cr. de fl.; 1438 (vīj) 18—22 cr. de fl.; 461 de porci 28—32 cr. de fl.; 891 de porci grasi 26—28 cr. de fl.

Temisiōr'a, 1 maiu 1868.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisiōr'a.) Timpulu fiindu totu ploiosu este fōrte favorabilu semenaturiloru, speranti'a se avemu anu menosu se intarescesiprin portarea proprietariloru de grāu in privint'a venderii, fiindu cā la tōte soiurile de grāu, mai grele ori mai usiōre, au scadiutu din pretiu cate 10 cr. la centenariu. Do la tiēra nu se adusera bucate.

Notāmu.
Grāulu 87/89 1/2 fl. 6.10—6.15 cr.; 86/89 1/2 fl. 5 fl. 85 cr. — 5 fl. 90 cr.; — 85/89 1/2 fl. 5.65—5.70; 83/89 1/2 fl. 4.45 — 50 cr.; grāu secaretiu 82/89 1/2 fl. 4 fl. 80. — Secar'a, 78/80 fl. 3.80. Papsioiulu 2.50 prē iuniu. — Ordiulu 69/70 fl. 2.30 — 2.40. — Ovesulu, 1 fl. 60—1 fl. 65 10%, adausu.

Aradu, 2 maiu 1868.

Pretiturile bucateloru au scadiutu fōrte in piati'a nōstra. Cumperatorii lipsescu; de prin giuru s'au adusu fōrte putiene bucate la piatia. Grāulu curatu, de frunte, erā cu fl. 5.70—7.5; celu mai de rendu erā fl. 4.80—5.25. Secar'a 3.60—3.65. Cucurudiulu fl. 2.50. Cele lalte soiuri de cereale fara trecere si fora cercare. — Timpulu e limpede, calduosu; Muresiulu in staro normala, bunu pentru naigatiune.

Beiusiu 18/30 aprile 1868.

Cu unu romanu adeveratu si probatu e mai putienū:

PETRU PAULU

asesoru la tribunalulu cottense repausā astadi demanētia la 5 ore, lasandu in doliu sotia, consangeni si pro numerosii cunoscuti nationalisti, cari toti sunt detori a lacremā cāci am perditu pre unu barbatu care in anii resilitiēi a trecutū prin multe suferintie si pericole mari pentru caus'a nationala, precum si in timpu de pace lucrā cu energia neintrerupta pentru acēsta causa santa, ēra ca judecatoriu fuse omulu dreptatei. Cei ce cunoscū in detaiu viētia repausatului, speru cā o vor descriē pentru a servi interesului publicu. Credu a implinī o detorintia romana dicēndu-i: Fie-ti tierin'a usiōra!

Georgiu Vasileviciu, protopopu.

Nr. acest'a apare astadi in locu de ieri, din caus'a s. serbatori.

Cari-si musica freulu si nu-i tiene loculu. Si serbatorēscā sal'a deschidiendu, Imperatulū intra si-ōspetii pe randu; Si 'mprejurulu mesei dupa pangu si trēpta Dupā statu si versta s'a siēdia se 'ndrēpta. Multi feciori de casa trebile grigescu, Altii esu din sala, ēr' altii sosescu. Unu solu face semnulu musiceii faimōse, Palatulū trasalta de cantari frumōse. Ōspetii se 'nchina marelui stepanu, Si prin vorbe dese prē veselu se 'ngan'. Si de-o data'n sal'a cea de stralucire Sosese mirēs'a si vōniculu mire. Si-unu glasu se radica din sute de guri Si music'a dice cu vii intorsuri. De prē jiltiu se scōla marele 'mperatu Si vorbesce astfelu cu glasu radicațu: „Imperati puternici si voi crai vestiti Ce-atatea popōra si tieri stepaniti! Multiamita vōa capuri coronate Ce-ati sositu din lume, din tieri departate! ēr' acest'a esto ginerele meu Hotaritu de sōrte, de la Dumnedieu, Ca se mostenēsca vechi'a mea marire, Sceptriulu meu si tronulu si tieri si ostire. Ast'a-i fiic'a-mi draga, si mirēs'a lui,

Ce-o scapā din bratiulu crudu alu chinului. Ascultati deci dara voi, barbati de fala, Glasulu vorbeii mele, glasu ce nu ve 'nsiēla: Astadi ale nōstre legaturi fratiesci, Ce-au tēnutu atatea vēcūri betransci, Prōspeta putere de nou se primēsca, Si din nēmu in nēmuri vecinicu se traēsca. Alo mele dile numerate sunt, Si voiū lasā viētia, lume si pamentu; Pentru-acēs't'a astadi fertati de 'ncrediare Ve juru pe viētia, pe ceriu si pe sōre, Se pastrati frat'i'a cu moscōnulu meu, S'o pastredie densulu cum o-am pastratu eu! „ Astfelu imperatulū vorbesce cu focu, Si-unu ōspe stranuta, (cēsū-i cu norocu), Si glasulu multimei „aminu“ i respunde, Responsulu prin unghiuri departe patrunde. Si de-aice 'n alta sala din palatu Veseli so stramuta ōspeti si 'mperatu, In frunte mirēs'a cu mandrulu seu mire Stralucescu ca diu'a cea de fericire. In medilocolu salci unu tronū invescutu In citu de porfira ou auru cosutu, Si faclii aprinse tronulu incunjōra Si icōne mandre si mandre odōra; Si multe hirsōbe lucrata frumosu

De lantiuri maestre, aterna in josu. Si alte podōbe de pretiu si frumsētia Privirea-ti desfēta sufletu-ti inaltia. Acest'a-i altariulu maritei serbāri, Ca ceriulu cu stele in mandrele seri. Unu soboru de preuti pasiesca 'nnainte Si umilu intōna cantarile sante, Genunchii si-i plēca la santulu altaru Si chiama din ceriuri puterniculu daru; Si binecuventa nalt'a legatura, Ce dalb'a mirēs'a si mirele-o jura. Si cununi de auru cu foi si cu flori, Cu margaritare ca rōu'a din diori, Pre capulu miresei si-alu marelui miro Respandescu prin sala radi de stralucire. Multimea se plēca cu sentiu umilitu, Se plēca, se 'nchina spre-altariulu santitu. Mai urmēza inca o lunga cantare, Si astfelu se 'ncheia tain'a legatōre. Si 'ntreg'a multime de 'mperati si crai La mēsa pornesce cu falnicu alaiu. Si prandiulu se 'ncepe la tonulu de strune, Ce-ti farmeca sentiulu in dilele bune, Si 'n dilele grele durerea-ti alin', Si grigēa-ti alunga si uitu de suspinu. Si-o suta de feliiuri de scumpe bucate

Se peronda 'n urm'a porunciloru date; Multimea de sipuri, ce-su pline se scurgu Si prōspete vinuri la mēsa totu curgu. Benchetulu si-alaiulu pana 'n sēra tiene, Tiene nōptea 'ntregā, nōptea pana mane. Tiene 'nea si-a dōu'a di pan' la 'nseratu, ēr' cu-apusulu dilei nunt'a s'a 'ncheiatu. Ōspetii pe multe cāi se departēza Liniscea, tacerea in palatu s'asiēdia. Dupā ostenele si nopti nedormite Repausu-i dulce ōseloru slabite, Betranii deci intra'n camerele lorū, Si-unu somnu-i cuprinde, dar somnu-i usioru. O capuri carunte, putē-veti voi spunc, Cate nopti in viētia ca cēs't'a de bune Avut-ati prē timpulu candu mōrtea la pragu Stā se vi rapēsca ce v'a fostu mai dragu? O! nu-mi mai raspundeti, odiñiti in pace, Pan' ce-a trece nōptea si diu'a s'a face! ēr' noi acum mergemu 'lai vostri copfi, Ce nu-i prinde somnulu si-ai somnului ffi.

(Va urmā.)
V. Bumbacu.

Medilocu de desinfectiune

(de desmolipsire)

de

J. M. Müller.

18 3-4

Acestu medilocu este o inventiune dintre cele mai practice in timpul nou, si cu dreptu cuventu ocupa locul in rangulu d'antiau intre tóte medilócele cunoscuté pana acum de asemene nume, pentru óa elu intrece cu multu pe tóte cele lalte materii de desmolipsire.

Din punctu de vedere alu necesitatii sanitarie stau folósele acestui medilocu in tocmai asiá strinsa atingere cu viéti'a sociala a fiecarui individu, precum suplinescu o lipsa tare de multu sentita in interesulu economiei nationale.

Inse insemnetatea mare si importanta ce o are unu medilocu bunu de desinfectiune pentru fie-care statu cultu ce cultiva agronomi'a si industri'a se arata numai de catu, daca se ie in consideratiune cate stropiri facu in fie-care anu

ciumele, epidemiile si bólele infectóse

intre ómeni si vite, de vreme-ce de o parte pe clasele avute ale statului in parte le seracescu, in parte le facu necapabile a agonisi, de alta parte éra retienu directu ori indirectu sustinerea vietii a lucratorilor si facu scadere in madu'a vietii statului.

In mediloculu aretatu de desmolipsire deci se dá fie-carui si indeosebi economiloru de la tíera ocaziune a se scuti in modulu celu mai lesne si mai ratiunabilu de urmarile aburariloru veninóse, de miasme si contagiuni de totu felulu, si indeosebi de ori-ce infectiune.

Grasidurile cailoru, a viteloru cornute, a oiloru, capreloru, porciloru si a sburatórielor se scutescu de intrarea ciumei si bólei de vite, precum si de tóte bólele epidemice,

daca asternutul se stropesce cu fluiditate, éra podelele, proptelele, ieslele si tóte unelte de lemnu se voru spalá bine cu apa amestecata in acésta fluiditate, si la cutare locu corespundiatoriu (daca cere lips'a, in mai multe locuri) daca se va tiené cate o dréntia muiata in acésta fluiditate carea trebuie de multe ori de nou udata.

Daca se va folosi regulatu acestu medilocu de desinfectiune, vitele voru fi totu de un'a scutite de ori-ce bóla epidemica si tóte miasmele si aburii stricatiósi cari se voru fi aflandu in grasidu se voru resfirá si alungá astfelu, in catu nu póte se esiste molipsire.

Se intielege de sine cá in timpul candu domnescu epidemii curatirea si desmolipsirea grasiduriloru are se se faca mai adese ori de catu e indatinatu, precum se si recere a se face acést'a, cáci cu multu mai lesne e a impedeá intrarea miasmelor si a molipsirei, de catu a alungá pe cele ce au intratu, de óra-ce, precum se scie, fie-care medilocu de desinfectiune are activitate mai mare in privintia preservativa.

De cumva in timpu de bóle nu e posibilu a separá de totu vitele, asiá in catu convinu cu altele straine, atunci este bine ca, afara de desmolipsirea grasidulu, se se frece si pelea viteloru cu fluiditate de acést'a amestecata in apa, pentru a le asigurá contra molipsirei straine.

Daca se uda peile viteloru cu astfelu de fluiditate, se castiga si altu folosu nu mai putienu suprindiatoriu si practic, cáci totu gavatulu tóte gongele ori vermii ce aru vegetá pe ori in pelea vitei se omoru si se nemicescu. Asiá se potu scapá canii de pureci, sburatóriele de paduci, si fie-care vestimentu de pele se scutescu de moli, si daca se repetéza se consérva de reintrarea lor.

Efeptulu insemnatu alu mediloculu de desinfectiune se latiesce chiar si pe terenulu matasariei atatu de scumpe. Daca se stropesce regulatu scandurile si latedii si daca se spala podelele si paretii cu fluiditate amestecata in apa, se scutescu vermii de metasa de ori-ce bóla, de alta parte éra nemicescu si alunga pentru totu de un'a parasitele atatu de stricatióse

botanice si animalice.

Avantagiulu fluiditatii pe acestu campu de industria si folosulu ce se ivesce din acestea pentru intrég'a matasaria, facu mediloculu de celu mai pretiosu in tempulu nou. —

Precum mediloculu de desinfectiune aduce mórte góngeloru si organismelor parasiteloru, asiá se póte folosi cu succesu si acolo, unde se recere a mantui

pomi, plante si flori — de paduci, de omide si de alte insecte si de a le indepartá pe asestea; acést'a se póte daca cu o pinsula ungemu unicele particelle a plantei cu fluidu fórte insubtiatu, acést'a se se repeteze din candu in candu. —

Folosindu-lu in locuintie

omóre acestu medilocu de desinfectiune

tóte metamorfosele paduciloru de lemn,

fie in covóra, in obiecte de lemnu ori in mobile, daca pe acestea le stropimu cu elu, ori daca lasámu se picure fluiditatea in crepaturi, séu daca ungemu cu pinsula. Spre acestu scopu fluiditatea se arata si pen-

tru ace'a eminenta, pentru cá nu produce neci unu felu de pete pe tieseturi ori obiecte. Intre acestea fluiditatea in stare concentrata se folosesce fara amestecare de apa. Totu asiá avemu se o folosimu pentru a sterpi gongi, greeri, sióreci si clotiani (patoci). — In climatele caldúrose departéza acésta fluiditate pe infricatóriele scorpionu daca se desmolipsesce cu ea asternutul de culcatu. —

Bóle lipiciose, precum colera si alte epidemii nu se voru incubá neci odata in locuintia daca acést'a se va desinfectiuná in modu ratiunálu prin fluiditate, éra daca in scupiatoriu, in ólele de nópte si in lavóre se va torná cativa stropi din ea, se voru nemici tóte miasmele ce s'ar poté desvoltá.

In odái, in cari se spala adese ori podelele, se face bine daca se amésteca in ap'a cu care se spéla o cantitate cuviintiósa din fluidu, pentru a nu se plamadí purecii si pentru a desmolipsi aerulu odaiei. Pentru a fi siguru contra atari insecte, se se stropésca covórale, acoperementele patului, vestimintele etc.

In odai, in cari zacu bolnavi, se dovedesce activitatea fluidulu deosebitu fositória, de vreme ce prin numit'a procedura odái'a se desmolipsesce astfelu, in catu fie-cine póte intrá si esi de la bolnavi de bubatu, de tifusu s. a. fara a se teme de molipsire.

In esitori, óle pentru sieditu, cloace, locuri de gunoiu, canaluri, are folosirea pulberelui resultatu siguru si desinfectiunea este necesaria mai vertosu in timpul caldúrosu alu anulu. —

In casele de junghiatu, in fabrice, bellorii de mortatiuni, casele lucratoriloru, vapsitoriloru, cleitoriloru s. a. trebue a se stropi si spalá regulatu tóte unelte de lemnu si peile animaleloru cu fluidu subtiatu in apa.

In magazine se se stropésca grindile, ladile, vasele; in vagóne paretii si podelele; in nái sforile, scandurile, bancele si acoperementele, pentru desmolipsire si conservare.

Desi folósele nepretiuite — ce le dá acestu medilocu de desinfectiune fie-carui individu, precum si poporatiunei intregi, in tóte impregiarile, in orasie si in sate, in tóte ramurile de industria — lu facu neevitabilu medilocu universalu pentru sanetatea publica si a societatii omenimei, devine chiar si prin ace'a nepretiuibilu cá insubtiandu-lu dupa recerintia nu are neci cea mai mica influentia stricatiósa neci asupra omului, neci a animalulu, ori a plantelor si a obiectelor de totu felulu.

Considerandu resultatulu raru ce lu aduce mediloculu de desmolipsire, considerandu si folosulu colosalu ce cresce comunismulu prin folosirea-i generala si regulata, onoratulu c. r. institutu geologicu imperialu in Viena s'a aflatu indemnatu a aprobá in publicu, prin rescriptulu de la 8 aprile 1868, aplicarea generala a mediloculu de desmolipsire.

Asemene si onoratulu institutu c. r. chemicu-patologicu in Viena s'a veditu indemnatu a esaminá mediloculu de desinfectiune si a-lu aprobá fara impedeare prin decisulu de la 8 aprile 1868.

In fine domnulu chemicu magistratulu si profesore Kletzinsky, o capacitate de renume europeanu, a decoratu mediloculu de desinfectiune prin recunóscerea dsale. — Facemu se urmeze tóte trei acte precum suna din vorba in vorba:

Domnulu J. M. Müller in Viena!
Fluidulu dtale de desmolipsire si pulverele le am cercetatu si esaminatu in laboratorulu institutulu c. r. imp. si me onorezu a-Ti impartesi, ca resultatulu acestei esaminari, cumca pentru compunerea loru scopósa, le am aflatu calificate si de folosu pentru tóte desmolipsirile in odáile bolnaviloru si in genere in tóte locurile, unde se desvóita abure stricatiósu.

Deci este fórte calificatu a se folosi la timpu de ciama in grasiduri.
Intre cele lalte medilóce de desinfectiune are acea preferentia insemnata cá nu contine feru in sine si prin urmare nu produce pete, precum si cá nu róde din obiectele si tieseturele cu cari vine in atingere, fiindu cá custa din amestecari neutrale. In fine nu contine veninu.

Viena, 8 aprile 1868. Carolu de Hauer, m. p.

(L. S.) Consiliariu de báil si chemicu la c. r. institutu imp. geologicu.

Onoratulu Domn. I. M. Müller in Viena!
Fluidulu dtale de desinfectiune si pulverele s'au cercetatu si esaminatu aici, de unde a resultatu cá ele, pentru compunerea loru scopósa, auntu calificate ca medilocu tare salutaru la cele mai diferite procese de desinfectiune si cumca au acea deosebita preferentia cá nu contien atari parti cari ar stricá ori vatamá diferite obiecte si tieseturi.

Viena, 8 aprile 1868. De la c. r. institutu patologicu-chemicu.

(L. S.) Presiedintele si c. r. chemicu magistratulu. Dr. I. Flor. Heller, mp.

TESTIMONIU. Subscrisulu intaresce cá fluidulu de desinfectiune si pulverele dlui I. M. Müller este de asemene activitate in tóte procesele de desinfectiune contra contagioru si a miasmelor si cumca intrebunatare lui este admisibila si cuviintiósa, cumca nu face neci de cum petele nesuferibile in multe unelte si tieseturi (cum se facu candu se folosesce vitriolulu martiaru) si cumca, de óra-ce de odata contine acréla de zincu si fenilu, are activitate mai sigura si mai poterica ca fie-care dintre cele mai bune medilócele de pana acú de desinfectiune cari cu dreptu cuventa oran renumite.

Viena, 20 fauru 1868. V. Kletzinsky, c. r. chemicu magistratulu.

Depositulu principálu: Viena, Bürgerspital, vis-à-vis dem Opernhausa (fatia cu teatrulu de opera) Fluidu de desinfectiune 1 sticia den feralbu (Blech) = 1 fl. vien. 40 cr. — Pulvere de desinfectiune o sticia de laga = 1/2 fl. vien. 40 cr. Desinfectiune pentru odaia cu mirosuri, o sticia cu 40 cr. si cu 25 cr. v. a. Comissiuu din provincia se vor efseptu cu cea mai mare acuratéa pentru bani gat'a ori daca se va solvi la posta.